

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ЩОДО ПРАВ, МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ, ЯКІ ВИЇХАЛИ ДО ЄС ЧЕРЕЗ ВІЙНУ

ПРАВА УКРАЇНЦІВ, ЩО РЯТУЮТЬСЯ ВІД ВІЙНИ НА ТЕРИТОРІЇ ЄС

Громадяни України, які залишили територію України у зв'язку з війною РФ проти України, мають змогу перебувати на території держав-членів ЄС у рамках таких інструментів регулювання правового статусу іноземців:

- у межах безвізового режиму на термін до 90 днів (за наявності дійсного біометричного паспорта громадянина України для виїзду за кордон);
- у статусі особи, якій надано тимчасовий захист в ЄС на термін до 1 року відповідно до Імплементативного рішення Ради ЄС № 2022/382 від 4 березня 2022 року.

Оскільки кожна країна реалізує у власному законодавстві статус особи, якій надано тимчасовий захист, з певними відмінностями, для отримання детальної інформації краще звернутися до офіційних органів влади країни перебування.

Тимчасовий захист

Тимчасовий захист забезпечує захист переміщених осіб, зокрема з районів збройного конфлікту. Він гарантує дозвіл на проживання в країнах ЄС, а також пов'язані з ним права. Тимчасовий захист – це не статус біженця. Однак особи, які отримали цей захист, можуть у будь-який час подати заяву на отримання статусу біженця.

Особи, яким надано тимчасовий захист:

- 1) громадяни України, які виїхали за кордон після 24 лютого 2022 року;
- 2) особи без громадянства та громадяни третіх держав, які перебували в Україні під міжнародним або національним захистом до 24 лютого 2022 року;
- 3) члени сімей осіб, зазначених у пунктах 1) і 2). Зокрема, чоловік/дружина (у тому числі які перебувають у цивільному шлюбі, у разі визнання відповідною державою ЄС) та їхні неповнолітні неодружені діти, а також їхні близькі родичі, які проживали з ними на момент початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації, і які повністю або переважно перебували на утриманні в осіб, зазначених у пунктах 1) і 2);
- 4) громадяни третіх країн, які на законних підставах проживали в Україні до 24 лютого 2022 року, мали офіційну посвідку на постійне проживання та не можуть безпечно повернутися до країни чи регіону свого походження.

Тривалість тимчасового захисту: - 1 рік. Залежно від ситуації в Україні він може бути продовжений до 4 березня 2024 року.

Права осіб, які користуються тимчасовим захистом:

- дозвіл на проживання;
- доступ до роботи;
- доступ до освіти: діти до 18 років мають право навчатися в навчальних закладах на тих же умовах, що й громадяни країни перебування;
- забезпечення житлом;
- доступ до соціального забезпечення;
- доступ до медичного обслуговування;
- доступ до інформації про тимчасовий захист;
- можливість отримання статусу біженця;
- можливість повернутися до держави громадянства у будь-який час.

Конкретні права осіб, які звернулися за тимчасовим захистом, визначаються національним законодавством кожної країни ЄС. Для отримання дозволу на проживання необхідно звернутися до компетентних органів країни перебування, які займаються питаннями тимчасового захисту.

Контактну інформацію відповідних органів іноземних держав можна отримати на інтерактивній карті Міністерства закордонних справ України <https://tripadvisor.mfa.gov.ua> та сторінках посольств/консульств у Facebook.

Інформація Європейської Комісії щодо врегулювання правового статусу громадян України, які прибувають до ЄС: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/information-people-fleeing-war-ukraine_en.

Права дітей

Алгоритм дій у разі порушення прав дитини за кордоном

Інформація про порядок направлення запитів через Міністерство юстиції України щодо батьківської відповідальності та заходів щодо захисту дітей за кордоном розміщена на сайті дипломатичних представництв України (приклад за посиланням <https://germany.mfa.gov.ua/news/informaciya-pro-poryadok-napravlennya-cherez-minyust-zapitiv-shchodo-batkivskoyi-vidpovidalnosti-ta-zahodiv-zahistu-ditej>).

Рекомендації прийомним батькам та іншим законним представникам дітей, які під час війни були евакуйовані за кордон:

Прийомні батьки та інші законні представники дітей, які перебувають за кордоном, повинні завжди мати при собі рішення органу опіки та піклування або інший документ, який містить відомості про дитячий будинок сімейного типу, передачу дітей, влаштування дитини в сім'ю тощо. Цей документ повинен підтверджувати відповідні повноваження опікунів та прийомних батьків.

Важливо: після прибуття за кордон прийомні батьки повинні: інформувати місцеві служби у справах дітей про повноваження та надати списки дітей, стати на тимчасовий консульський облік, а також повідомити консульства про проблемні ситуації чи непорозуміння з місцевою владою чи службами (або повідомити про це місцевий орган влади в Україні, із зазначенням актуальних обставин і звернутися за допомогою). В подальшому ці дії унеможливають здійснення перевірки цих сімей та вилучення дітей з сімей.

Існує також міжнародний телефон довіри для дітей (а також дорослих, які звертаються від їх імені) для надання психосоціальної та інформаційної підтримки. Перелік країн і номери гарячих ліній розміщені на вебсторінці <https://childhelplineinternational.org/helplines/>.

Як учням отримати українську освіту за кордоном?

- Продовжити навчання в школі в онлайн-форматі (якщо навчальний заклад надає таку освітню послугу).
- Подати заявку на дистанційне навчання в іншу школу в Україні.
- Здобути освіту за індивідуальною формою у закладі загальної середньої освіти України - екстернат або сімейна (домашня) освіта, зокрема в тому, де навчалася дитина до виїзду за кордон.
- Звернутися до Міжнародної української школи <https://uis.org.ua/> для екстернатного навчання або до однієї з організацій, з якими МУШ співпрацює за кордоном, для очного навчання на вихідних.
- Приєднатися до очного навчання в спеціальних класах або установах для іммігрантів у країні перебування.

Важливе повідомлення: у багатьох країнах Європи отримання освіти у навчальних закладах цих країн є обов'язковим. Разом з тим, Україна пропонує своїм громадянам кілька різних форм навчання за українською програмою, яку можна проходити паралельно дистанційно і, що важливо, у зручний для дитини час. Щоб отримати український документ про освіту, дитина повинна бути зарахована до українського навчального закладу, що має ліцензію на провадження освітньої діяльності.

Де знайти матеріали для навчання дитини?

- 1) в електронній бібліотеці шкільних підручників <https://lib.imzo.gov.ua/velektronn-vers-pdruchnikv/>;
- 2) «Всеукраїнська школа онлайн» – платформа містить відеоуроки, тести та матеріали для самостійної роботи з 18 базових предметів для учнів 5-11 класів <https://lms.e-school.net.ua/>;
- 3) Окремі українські дистанційні школи під час воєнного стану надають безкоштовний доступ до навчання <https://mon.gov.ua/ua/news/distancijni-shkoli-ta-navchalni-platformi-nadayut-bezkoshtovnij-dostup-dlya-zdobuvachiv-osviti>;
- 4) з 1 вересня до 31 грудня 2022 року EdPro пропонує безкоштовний доступ до електронних підручників <https://ua.mozaweb.com/>;

Як українські вчителі можуть брати участь у навчанні українських дітей за кордоном?

- 1) продовжуйте онлайн-викладання у власній школі;
- 2) долучайтеся до українських освітніх ініціатив в інших країнах https://docs.google.com/forms/d/1h4DCd-SyUXE6eFDv1PMfvzMCsG_5YBDnLnBzT7G_dOU/viewform?edit_requested=true .

Інформація про освітні проекти також може бути доступна на вебсайтах міністерств освіти країни перебування.

Більше інформації щодо організації навчання за кордоном можна отримати через освітній чат-бот:

- у каналі Telegram (<https://t.me/EducationUaBot>);
- у Viber (<https://cutt.ly/EducationUaBot>).

Детальніше на сайті Міністерства освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/ua> .

ЯК УЧНЯМ ПОВЕРНУТИСЬ ІЗ-ЗА КОРДОНУ ДО НАВЧАННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Учень (учениця) може повернутися до навчання у своїй школі в Україні у будь-який момент, а також перевестися з однієї форми навчання на іншу (наприклад: з дистанційної, екстернатної або сімейної (домашньої) форми навчання повернутися на очну (денну). У випадку, коли школа була зруйнована (пошкоджена), дитина може перейти до іншої школи за місцем проживання або місцем реєстрації внутрішньо переміщеної особи.

Якщо дитина навчалась у школі за кордоном і не продовжувала навчання в українській школі, то для зарахування до закладу освіти вона має пройти підсумкове оцінювання.

Якщо дитина перебувала за кордоном під час навчання у 9 класі, то для зарахування до 10 класу для здобуття повної загальної середньої освіти, вона має отримати свідоцтво про здобуття базової середньої освіти (про завершення 9 класу).

Для отримання цього свідоцтва учні повинні пройти річне оцінювання та/або державну підсумкову атестацію у будь-якій школі України, що забезпечує здобуття базової та повної загальної середньої освіти (9-11 класи).

У разі продовження навчання у 10 класі закладу освіти, який не забезпечує здобуття базової середньої освіти, учні для отримання документа про відповідний рівень освіти проходять оцінювання в екстернатній формі здобуття загальної середньої освіти в іншому закладі освіти, що його організовує.

ВИДАЧА УКРАЇНСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ (ЗАКОРДОННИХ ПАСПОРТІВ, ПАСПОРТІВ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ У ВИГЛЯДІ ID КАРТКИ, ВОДІЙСЬКИХ ПОСВІДЧЕНЬ) ТА ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦИФРОВИХ ДОКУМЕНТІВ ЗА КОРДОНОМ

Громадяни України можуть оформити за кордоном паспорт громадянина України для виїзду за кордон. У країнах, де працює ДП «Документ», громадянам України можуть бути оформлені одночасно паспорт громадянина України та паспорт громадянина України для виїзду, після пред'явлення відповідних документів - в основному, тих, що підтверджують громадянство, та свідоцтва про народження.

З детальним переліком документів, необхідних для оформлення закордонного паспорта, можна ознайомитися за посиланням:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2015-%D0%BF#Текст> , з деталями щодо оформлення закордонного паспорта – за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/152-2014-%D0%BF#Text> .

Громадяни України, які проживають у Республіці Польща, вже можуть звертатися щодо отримання паспортів за допомогою програмно-технічних мобільних комплексів (спеціально обладнаних мікроавтобусів). Таких комплексів у Варшаві 10. У Варшаві також розпочав свою діяльність центр ДП «Документ».

Актуальну інформацію щодо оформлення документів Ви можете отримати на сторінці Державної міграційної служби України у Facebook (<https://www.facebook.com/dmsu.gov.ua>) та її офіційному вебсайті: <https://dmsu.gov.ua/>.

Визнання цифрових документів за кордоном

У серпні 2022 року Уряд України схвалив постанову, яка регулює транскордонну передачу персональних даних через сервіси «Дія» у 58 державах. Розпочато бета-тестування електронних документів англійською мовою. Зареєструватися для участі в тестуванні можна за посиланням <https://team.dii.gov.ua/>.

Українці, які виїхали до Польщі, можуть отримати цифровий дозвіл на проживання [Dii.pl](https://dii.pl) у додатку mObywatel. Найближчим часом у додатку mObywatel можна буде поділитися цифровим водійським посвідченням та техпаспортом (<https://thedigital.gov.ua/news/ukraine-ta-polshcha-zapuskayut-krosderzhavniy-shering-vodiyski-ta-tekhpasport-u-dii-budut-vidobrazhatisya-v-polskomu-mobywatel>).

Інші цифрові інструменти для допомоги українцям за кордоном

Diia. Бізнес (онлайн)

Багатофункціональна гаряча лінія, на якій українці можуть проконсультуватися з питань розміщення, працевлаштування та відкриття власного бізнесу в Польщі, Болгарії, Чехії, Словаччині, Словенії, Литві та Німеччині. Запити для інших країн ЄС готуються індивідуально:

- **0800 333 183** (дзвінки по Україні безкоштовні);
- **+48 22266 2275** (міжнародний номер, дзвінки тарифікуються згідно тарифів оператора);
- Через чат-бот https://t.me/diia_business_bot.

Diia. Бізнес (Варшава)

Дія.Бізнес центр у Варшаві надає професійні консультації українцям щодо ведення бізнесу на території Польщі. Детальніше за посиланням:
<https://business.diia.gov.ua/warsaw>.

IT Generation

Проект IT Generation – освітній проект безкоштовного навчання IT-спеціальностям для українців, які не мають досвіду роботи в цій сфері та хочуть здобути нову професію. Детальніше про проект, а також реєстрація для участі за посиланням:
<https://it-generation.gov.ua/>.

Умови перебування в країнах тимчасового захисту, роз'яснення щодо переміщення українських мігрантів за межі країни тимчасового захисту після закінчення 90-денного терміну.

Громадянин України, який прибув до країни-члена ЄС, може легально перебувати там 90 днів протягом періоду до 180 днів; протягом цього періоду особа, яка тікає від війни, повинна звернутися до державних органів країни для оформлення статусу тимчасового захисту.

Цей захист діятиме протягом року, але якщо особа хоче виїхати до України на короткий термін (тривалість періоду залежить від місця оформлення тимчасового захисту), він/вона має звернутися до компетентного органу країни перебування, щоб дізнатися, чи може він/вона виїхати, і на який термін, в деяких випадках статус тимчасового захисту буде припинено, але немає проблем поновити цей статус пізніше.

ПОВЕРНЕННЯ В УКРАЇНУ

Наразі в Україні діють автомобільні, залізничні та пішохідні пункти пропуску. Актуальний перелік цих пунктів та їх типи представлені на інтерактивній карті на сайті Державної прикордонної служби України <https://dpsu.gov.ua/ua/map>.

Придбати квитки та знайти детальну інформацію про розклад руху можна на сайтах <https://uz-vezemo.com> та <https://www.uz.gov.ua>.

З інформацією про території, на яких ведуться бойові дії, та про тимчасово окуповані громади можна ознайомитися за посиланням: <https://minre.gov.ua/news/onovleno-aktualnyy-perelik-gromad-u-rayonah-boyovyh-diy-na-tot-ta-tyh-shcho-v-otochenni-15>.

Для в'їзду в Україну громадянам України необхідно мати один із таких документів:

- ✓ паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- ✓ дипломатичний паспорт України;
- ✓ службовий паспорт України;
- ✓ посвідчення особи моряка;
- ✓ посвідчення члена екіпажу;
- ✓ посвідчення особи на повернення в Україну;
- ✓ або інші документи, передбачені міжнародними договорами України.

АЛГОРИТМ ДІЙ У РАЗІ ВТРАТИ АБО ПОШКОДЖЕННЯ ЖИТЛА, ВАРІАНТИ ОТРИМАННЯ ПРИТУЛКУ

В Україні діє державна соціальна програма «Притулок», яка дозволяє переселенцям отримати тимчасове житло, а також допомагає тим українцям, які їх прихистили безкоштовно. Подробиці на сайті <https://prykhystok.gov.ua/>.

Порядок подання інформації про пошкоджене та зруйноване житло/майно внаслідок повномасштабної агресії Російської Федерації:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-2022-%D0%BF#Text>.

Відомості можуть бути внесені до Реєстру пошкодженого та знищеного майна незалежно від місцезнаходження фізичної чи юридичної особи:

- 1) самостійно на Єдиному державному веб-порталі електронних послуг; за допомогою мобільного додатку «Дія» за реєстраційним номером облікової картки платника податків;
- 2) через центр надання адміністративних послуг або нотаріуса.

ПРОГРАМИ ПІДТРИМКИ У ВИРІШЕННІ ЖИТЛОВИХ ТА ІНШИХ СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ, ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНУ ДОПОМОГУ

Інформація про те, як отримати допомогу на проживання внутрішньо переміщених осіб за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#n54>.

Заяву про взяття на облік та включення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб також можна подати через додаток «Дія».

З інформацією про взяття на облік та видачу довідки внутрішньо переміщеної особи можна ознайомитися за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2014-%D0%BF#Text>.

Допомога надається щомісячно з місяця звернення на період воєнного стану та через місяць після його закінчення. Внутрішньо переміщені особи можуть отримати виплати в таких розмірах:

- особи з інвалідністю та діти – 3000 грн.;
- інші особи – 2000 грн.

Звернутися за житловою допомогою можна за телефонами:

- структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад;
- уповноважених осіб виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, центру надання адміністративних послуг;
- подати заявку через додаток «Дія».

Віртуальний центр Дія.Бізнес. Інформацію про державні та донорські програми та приватні ініціативи підтримки підприємців у воєнний час можна знайти на сайті: <https://business.diia.gov.ua/wartime>.

Багатофункціональна гаряча лінія: **0800 333 183** (дзвінки по Україні безкоштовні).

Подати заявку на державну дотацію для розвитку бізнесу в Україні можна на порталі «Дія»: <https://diia.gov.ua/services/categories/gromadyanam/yerobota>.

Швидкий пошук інформації щодо надання та отримання допомоги у воєнний час на сайті: <https://dopomogaua.info/ua>.

ДОСТУП ДО РИНКУ ПРАЦІ У ЄС

Громадяни України, які мають тимчасовий захист у ЄС, можуть працювати як найняті або самозайняті працівники, мати доступ до професійного навчання та користуватись однаковим ставленням на рівні з працівниками в державах-членах ЄС стосовно оплати праці та інших умов.

Інформація про працевлаштування від національних міністерств та служб зайнятості країн ЄС за посиланням: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/information-people-fleeing-war-ukraine/fleeing-ukraine-access-jobs_uk.

ДОСТУП ДО СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ЄС

Країни ЄС забезпечують особам, які користуються тимчасовим захистом, отримання допомоги в частині соціального забезпечення і, якщо необхідно, засобів до існування, а також медичне забезпечення. Послуга включає, зокрема, невідкладну медичну допомогу та лікування у разі хвороби в державі, де особа отримала тимчасовий захист.

Деталі за посиланням:

https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/information-people-fleeing-war-ukraine/fleeing-ukraine-healthcare_uk.

Допомога при рідкісних захворюваннях або складних станах:

<https://www.erncare4ua.com/uk>.

ІНФОРМАЦІЙНУ ДОВІДКУ ПІДГОТОВЛЕНО
ОФІСОМ ВІЦЕПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА
ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ СПІЛЬНО З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ КОМІСІЄЮ

